

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI

**ARGUMENT IZ JEDNAKOSTI U ETIČKIM DEBATAMA O
IMIGRACIJI**

Kolegij: Filozofija politike

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Elvio Baccarini

Suradnici na kolegiju: doc. dr. sc. Nebojša Zelič i Tamara Crnko, mag. kulturologije

Studentice: Marta Krizmanić i Danijela Tatalović

Akademska godina: 2019/2020

Rijeka, 19. lipnja 2020.

Kada postavljamo pitanja iste ili slične naravi poput: „Koje rasprave otvaraju imigracije u kontekstu političke filozofije?“, „Koju ulogu ima egalitarni argument u odnosu na moralnost imigracijskih kontrola?“ te „Na koji način autori predstavljaju svoje argumente za otvaranje granica?“ ili „Ako smo svi moralno jednaki, na temelju čega se opravdavaju isključenja?“, tada ulazimo u područja rasprava u filozofiji politike. Budući da su teme imigracija od samih svojih početaka vrlo kontroverzna rasprava, sukladno s time razvili su se argumenti za i argumenti protiv otvaranja granica te je mnoštvo filozofa sudjelovalo i dalo svoje mišljenje o argumentima.

Kako bi se lakše povezali svi argumenti i stavovi različitih autora, u ovom radu bit će predstavljena široka slika filozofskog pogleda na imigracije te argumenata za ili protiv otvaranja odnosno zatvaranja granica. Uz navedeno će biti predstavljeni i primjeri. Nadalje, držeći se etičke rasprave, detaljnije će biti obrađen članak Phillipa Colea pod nazivom „Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls“ u kojemu su na detaljan način prikazani aspekti egalitarnog argumenta protiv moralnosti imigracijskih kontrola. Također, bit će obrađeni dijelovi znanstvenih članaka Shelley Wilcox i Josepha Carensa u kojima će se pronaći opći oblik egalitarnog argumenta. Također, bit će predstavljen i znanstveni članak Kierana Obermana u kojemu će se moći primijetiti da se argument iz jednakosti bavi i spektrom siromaštva, odnosno jednakosti šansi, u kojem će biti prikazano kako se pronalaze značajni dokazi da je migracija učinkovita u smanjenju siromaštva.

Tema imigracija u političkoj filozofiji povlači mnogo važnih pitanja koja se tiču prvenstveno moralnosti u imigracijama, uključujući rasprave o definiciji i statusu izbjeglica, okolnostima (ako postoje) u kojima je dopušteno koristiti privremene (gostujuće) radnike te koje obveze bogata zemlja preuzima kada aktivno zapošljava kvalificirane radnike iz siromašnijih država.¹ S druge strane, tema imigracija u političkoj filozofiji bavi se i pravima ilegalnih migranata te postoje li ograničenja selekcijskih kriterija u kontekstu prihvata potencijalnih imigranata.² Međutim, kako bi se bolje razumjela rasprava o migracijama, potrebno je razmotriti najistaknutije argumente s obje strane središnje rasprave u ovom području, odnosno imaju li države moralno pravo isključiti potencijalne imigrante iz svoje zajednice i teritorija ili nemaju.

S jedne strane, nalaze se argumenti za moralno pravo države. Najpoznatiji argumenti za iste su sljedeći: očuvanje odnosno zaštita kulture, održavanje ekonomije, distribucija socijalnih usluga, političko funkcioniranje, uspostavljanje sigurnosti, političko samoodređenje, demokracija, jurisdikcija, realizam te neizravni kozmopolitizam.³ S druge strane nalaze se argumenti za otvorenije granice odnosno slobodniju imigraciju. Neki od argumenata za iste su sljedeći: kozmopolitski egalitarizam, libertarijanizam, demokracija te utilitarizam.⁴

Što se tiče argumenata za zatvorene granice, najpopularniji argument je onaj o očuvanju kulture. Kako se može prosuditi iz samog naslova, radi se o neophodnom isključenju odnosno zatvaranju granica kako bi se očuvala određena kultura. Također, pripadnici određene kulture vole biti ti koji tu kulturu održavaju, oblikuju i određuju. Oni su osnivači te kulture i oni će ju mijenjati, uništavati, kontrolirati i slično. Primjerice, da SAD nije ograničio imigraciju iz Meksika, čini se gotovo sigurnim da bi mnogo veći broj Meksikanaca migrirao na sjever i da bi promjene američke kulture mnogi smatrali bržom i dramatičnijom.⁵ Ako je tako, izgleda da bi otvorene granice brže dovele do promjena u kulturi, običajima koje bi mnoge Amerikance dovele do toga da se osjećaju manje ugodno u svojoj domovini. S obzirom na to, ovaj argument se poziva na empiriju te stoga ima široki utjecaj na populaciju. Jednako bi moglo vrijediti i za Hrvatsku, gdje bi također jedno od

¹ Stanford Encyclopedia of Philosophy, Immigration: <https://plato.stanford.edu/entries/immigration/#CosEga>

² Ibidem

³ Ibidem

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

pitanja moglo biti vezano uz to kojim se pojedincima danas treba dati azil, dok drugi popularni argument za zatvorene granice je taj da će veliki dolazak novih korisnika naštetiti gospodarstvu.⁶

Empirijsko pitanje koje bi u ovom trenutku trebalo postaviti jest: „Je li imigracijska politika učinkovito sredstvo u suzbijanju siromaštva te kakva bi politika bila učinkovitija, otvorena ili restriktivna po pitanju migranata?“⁷ Naime, u područje stručnosti Kierana Obermana ubrajaju se: političke teorije, politička filozofija, globalna pravda, imigracija, imigracija i politike azila, distributivna pravda te socijalna pravda.⁸ Znanstveni članak „Poverty and Immigration Policy“ započinje sljedećim pitanjem: „Koje su etičke implikacije globalnog siromaštva na imigracijsku politiku?“⁹ Nadalje, nastavlja se podacima o broju ljudi koji žive na rubu egzistencije, a sam članak favorizira migraciju kao sredstvo kojom se može ublažiti siromaštvo, odnosno argumenti se usmjeravaju u učinkovitost migracije.¹⁰ Prema teoretičarima, bogate bi zemlje mogle iskoristiti imigracijsku politiku te pokušale riješiti prethodno navedeni problem, samim otvaranjem svojeg tržišta rada kako bi imigranti osigurali sebi, ali i svojoj obitelji bolje životne uvjete.¹¹ Međutim, bogate zemlje ne odlučuju o potrebama siromašnih zemalja kad odlučuju o kriterijima i broju osoba koje mogu primiti.¹² Usprkos tome, pretpostavlja se da bogatije zemlje imaju barem moralnu dužnost u borbi protiv ekstremnog siromaštva.¹³ Jasno je da se javlja moralna potreba za ublažavanjem ekstremnog siromaštva te u svakom slučaju bogate zemlje mogu imati odlučujuću ulogu u istome kroz prethodno navedene načine.¹⁴ S druge strane, Gillan Brock tvrdi da imigracija može predstavljati i značajan korak unatrag, odnosno ne nužno i boljitak, no navedeno se pobija provedenim istraživanjima koja potvrđuju učinkovitost migracije u smanjenju siromaštva.¹⁵

Cilj do kojeg se želi doći jest sloboda odabira, odnosno da pojedinac može donijeti odluku želi li migrirati, što se povezuje sa slobodom kretanja čak i najranjivijih pojedinaca koju obrazlaže i

⁶ Stanford Encyclopedia of Philosophy, Immigration: <https://plato.stanford.edu/entries/immigration/#CosEga>

⁷ Academia.edu, Poverty and Immigration Policy, Kieran Oberman: https://www.academia.edu/5278244/Poverty_and_Immigration_Policy, str. 3.

⁸ The University of Edinburgh, Kieran Oberman: http://www.sps.ed.ac.uk/staff/politics/kieran_oberman

⁹ Academia.edu, Poverty and Immigration Policy, Kieran Oberman: https://www.academia.edu/5278244/Poverty_and_Immigration_Policy, str. 1

¹⁰ Ivi, str. 5.

¹¹ Ivi, str. 2.

¹² Ivi, str. 1.

¹³ Ivi, str. 7.

¹⁴ Ivi, str. 8.

¹⁵ Academia.edu, Poverty and Immigration Policy, Kieran Oberman: https://www.academia.edu/5278244/Poverty_and_Immigration_Policy, str. 10.

Philip Cole.¹⁶ Jasno je postojanje jaza između siromašnih i bogatih država te sve dok kvalificirani radnici imaju priliku za odlazak u bogatiju zemlju, oni će to i učiniti.¹⁷

Prava na slobodu omogućuju ljudima donošenje važnih životnih odluka, poput onih vezanih uz religijsku ispovijest, odabir partnera i mnoge druge, među kojima se nalazi i odluka o donošenju budućih odluka prema vlastitim uvjetima, bez posebnog uplitanja Vlade u iste.¹⁸ Stoga, svi imamo pravo na imigracije, a sama imigracijska ograničenja bi se trebala nametati samo u slučaju nanošenja određenih šteta zemljama, primjerice u slučaju neumjerenog odljeva mozgova.¹⁹ Dakle, imigraciju je moguće koristiti za suzbijanje siromaštva, no ista ne smije nikako biti prvi izbor.²⁰

Također, razlikujemo argument distribucije socijalnih usluga koji je sličan onome prethodnome o ekonomiji, samo što govori o tome da ako bogata država koja ima bogata davanja, ne ograniči tko može ući, onda bi se velika masa siromašnih ljudi iz cijelog svijeta slijevala u bogatiju zemlju kako bi iskoristili svakakve prednosti i dobrobiti.²¹ Nadalje, argument političkog funkcioniranja navodi kako država treba zatvoriti granice, odnosno isključiti migrante kako bi iste pravilno funkcionirale i nastavile voditi svoju politiku.²² Prema samom nazivu sljedećeg argumenta može se pretpostaviti o čemu se radi, odnosno argument uspostavljanja sigurnosti. Nakon povijesnog datuma, 11. rujna, nastalo je sve više pristaša za zatvaranjem granica, gdje je sve više ljudi ustalo protiv terorističkih napada.²³ Sljedeći argument, argument političkog samoopredjeljenja govori jednostavno da svaka država ima pravo na svoje uređenje odnosno na svoje samoodređenje. Određena država se ne mora nikome opravdavati za svoje „postupke“ te ima pravo biti uređena onako kako njezini članovi odrede. Shodno tome, argument demokracije objasnio je i Phillip Cole u svojim člancima te navodi dva razloga na temelju kojih bismo se trebali upitati zahtijeva li demokracija zatvaranje granica.²⁴ Argumenti o jurisdikciji koji slijede navode kako su države, u kojima se moralno poštuju sva ljudska prava, dužne zaštititi prava samo onih unutar svog teritorija.²⁵ Nadalje, argument o

¹⁶ Academia.edu, Poverty and Immigration Policy, Kieran Oberman:
https://www.academia.edu/5278244/Poverty_and_Immigration_Policy, str. 10.

¹⁷ Ivi, str. 14.

¹⁸ Ivi, str. 16.

¹⁹ Ivi, str. 35.

²⁰ Ibidem

²¹ Stanford Encyclopedia of Philosophy, Immigration: <https://plato.stanford.edu/entries/immigration/#CosEga>

²² Ibidem

²³ Ibidem

²⁴ Ibidem

²⁵ Ibidem

realizmu, koji je nekada uživao veću popularnost nego danas, temelji se na Hobbesovoj teoriji prema kojoj se moral sastoji samo od ugovora koji su obvezujući te se moraju provesti samo u nazočnosti onih koji vladaju, odnosno realizam u međunarodnim odnosima ne smatra kako međudržavne odnose obilježava moralnost.²⁶ Posljednji, ali ne i manje važan, je argument neizravnog kozmopolitizma. Navedeni pristup započinje s pretpostavkom da će ljudi poput onih koji su trenutno u velikom siromaštvu u subsaharskoj Africi vjerojatno i dalje biti podložni korumpiranom domaćem upravljanju sve dok se njihov geopolitički kontekst ne poboljša kroz izgradnju međunarodnih institucija, poput Međunarodnog kaznenog suda.²⁷ Prethodno navedeni Sud stvarno je nadležan za: “slučajeve genocida, zločine protiv čovječnosti, ratne zločine i zločine agresije”, dok je mjesno nadležan za kaznena djela počinjena na teritoriju određene države članice, no i za kaznena djela počinjena na teritoriju nadležnosti Suda.²⁸ Samo osnivanje takvog Suda, velik je napredak u razvoju međunarodnog prava, čiji je statut potpisala i Republika Hrvatska 1998. godine.²⁹ Osim navedene institucije, navodi se također razvitak pravedne trgovine resursima te regulacija pitanja duga i posuđivanja.³⁰ Thomas Pogge ističe kako su međunarodne institucije, primjerice Međunarodna privilegiranost resursa i posuđivanja one koje predstavljaju dobar primjer načina na koji međunarodne institucije utječu na neke domaće čimbenike.³¹ Pogge također objašnjava kako se Međunarodna privilegiranost resursa i posuđivanja odnosi na sposobnost Vlade da upravlja resursima, uključujući i prodaju istih prema cijeni koju ta Vlada odredi.³²

Budući da ima više argumenata za zatvaranje, nego za otvaranje granica, isto ne znači da su svi prethodno navedeni argumenti jednako jaki kao i argumenti koji će biti navedeni u nastavku. U argumentima za otvaranje granica među prvima se nalazi kozmopolitski argument. Uspoređujući primjerice, države Švedsku i Čad, već pri samoj pomisli nailazimo na ogromne razlike, posebice ekonomske.

Kozmopolitski argument sastoji se u tome da su svi ljudi jednaki, bilo da se radi o sunarodnjacima ili potpunim strancima i trebaju biti jednako tretirani te da određena osoba nije i ne može biti kriva

²⁶ Stanford Encyclopedia of Philosophy, Immigration: <https://plato.stanford.edu/entries/immigration/#CosEga>

²⁷ Ibidem

²⁸ Enciklopedija.hr, Međunarodni kazneni sud: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=39845>

²⁹ Ibidem

³⁰ Stanford Encyclopedia of Philosophy, Global Justice: <https://plato.stanford.edu/entries/justice-global/>

³¹ Ibidem

³² Ibidem

zato što je, primjerice rođena u Švedskoj, Kanadi ili pak Čadu.³³ Međutim, sama ta činjenica što je osoba rođena u nekoj državi direktno utječe na njezino formiranje, budućnost, karijeru ili slično. Iz prethodno navedenog razloga, prema kozmopolitskom argumentu, Šveđanin nikako ne smije zabraniti ulazak u svoju državu osobi koja dolazi iz Čada jer ta osoba nije kriva što je rođena u Čadu, jednako tako kao što Šveđanin nije kriv. Drugim riječima, egalitarni kozmopolitisti smatraju da su otvorene granice nužno potreban odgovor na ogromne ekonomske nejednakosti koje trenutno postoje među državama.³⁴ Ono što je važno kod ovog argumenta, a bit će spomenuto također i u članku Phillipa Colea, je takozvani egalitarizam sreće, odnosno argument koji za otvorene granice pretpostavlja vjerovanje u vrlo specifičnu verziju egalitarizma. Kozmopolitski argument jedan je od vrlo jakih argumenata za otvorene granice te ga se može pronaći u pretežito svim tekstovima ili znanstvenim člancima ovog tipa, prema tome se može reći da je nezaobilazan.

U nastavku slijedi pojašnjenje drugog argumenta za otvorenje granice; libertarijanizma. Kada netko razmišlja o individualnim pravima koji su u sukobu s kontrolom države nad imigracijom, tada će mu vrlo vjerojatno odmah na pamet pasti (ograničeno) pravo stranaca na slobodu kretanja unutar neke države.³⁵ Ukoliko se radi o državi u kojoj politička zajednica prevladava, utoliko će prava stranaca u toj državi biti ograničena. Uzmimo za primjer poljoprivrednika iz SAD-a koji želi zaposliti radnike iz Meksika. Vlada ne bi imala pravo zabranjivati mu isto. Spriječiti dolazak Meksikanaca bilo bi kršenje prava američkog poljoprivrednika i meksičkih radnika.³⁶ Shodno tome, nameće se pitanje: „Ima li država moralnih prava ograničiti nekome takav vid sloboda?“ Na prvi pogled čini se da nema, no što je primjerice s činjenicom da ako svi imamo pravo na slobodu kretanja, ali navedeno ipak ne daje pravo nekoj osobi da uđe u moju kuću bez mog odobrenja, zašto bismo onda pretpostavili da joj daje pravo da uđe na teritorij moje zemlje, a da prethodno nije dobila dozvolu političke zajednice odnosno države?³⁷

Slijedi argument za otvaranje granica, a to je demokracija. Ostajući opet u moralnom kontekstu prava države na kontrolu granica, čini se očito da svatko tko prihvaća demokratsku teoriju, automatski je opredijeljen da odbaci jednostrano domaće pravo na kontrolu i zatvaranje državnih

³³ Carens J. 2013. *The Ethics of immigration. The case for open borders*. Oxford University Press, Oxford., 236.

³⁴ Ibidem

³⁵ Stanford Encyclopedia of Philosophy, Immigration: <https://plato.stanford.edu/entries/immigration/#CosEga>

³⁶ Ibidem

³⁷ Ibidem

granica.³⁸ Ostajući u moralnom kontekstu rasprave, čini se nelegitimnom svojevrsna vrsta prisile, odnosno upletenost države u takve aspekte života. Također, prema demokraciji se čini suludo da iz zajednice budu isključeni, to jest da država prisilno ograničava imigrante bez da je tim istima prvo dala pravo glasa na referendumu koji je odlučio hoće li usvojiti ovu restriktivnu imigracijsku politiku.³⁹ Ukoliko netko prihvaća demokratska načela, utoliko bi isti morao biti za ukidanje zatvaranja granica.

Na kraju slijedi i posljednji argument koji je ujedno i dosta slab, argument utilitarizma, koji objašnjava kako ograničavanje slobode kretanja dovodi do neučinkovitosti i stoga je svako ograničavanje sloboda nedopustivo.⁴⁰

Opći oblik argumenta za otvorene granice daje Wilcox u znanstvenom članku "The open borders debate on immigration".⁴¹ Wilcox se većinskim dijelom referira na Carensa te se u svojim argumentima za otvorene granice oslanja na temeljne liberalne, egalitarne ideje.⁴² Prvi argument za otvorene granice tvrdi kako liberalnost kao takva pretpostavlja osnovno ljudsko pravo na slobodno međunarodno kretanje. Ovaj argument počiva na analogiji između slobode kretanja u vlastitoj državi i slobode kretanja na međunarodnoj razini.⁴³ Drugim riječima, liberali se drže načela da bi svaki pojedinac trebao slijediti vlastite zamisli i da bi sam trebao odlučivati o tome kako će živjeti sve dok ne ometa druge pojedince.⁴⁴ Carens također tvrdi da bi se isto trebalo primijeniti i na međunarodne kretanje, odnosno da isti razlozi za slobodu kretanja koje ima neki pojedinac može vrijediti u njegovoj državi, ali i izvan nje.⁴⁵ Carensov drugi argument za otvorene granice se oslanja na koncepte moralne jednakosti i jednakih mogućnosti.⁴⁶ Kako bi objasnio ono što želi reći, Carens čini analogiju između roda i rase s državljanstvom jer na jednak način kao što su nam dani rasa i spol, dano nam je i državljanstvo.⁴⁷ Drugim riječima, on smatra da se ideje moralne jednakosti i jednakih mogućnosti ne trebaju temeljiti na nekim danim karakteristikama

³⁸ Stanford Encyclopedia of Philosophy, Immigration: <https://plato.stanford.edu/entries/immigration/#CosEga>

³⁹ Ibidem

⁴⁰ Ibidem

⁴¹ Wilcox S. 2009. The Open borders debate on immigration. San Francisco State University, San Francisco:

https://shelleywilcox.weebly.com/uploads/4/9/7/2/49728411/wilcox_the_open_borders_debate_on_immigration.pdf
str. 3.

⁴² Ibidem

⁴³ Ibidem

⁴⁴ Ibidem

⁴⁵ Ibidem

⁴⁶ Ibidem

⁴⁷ Ibidem

kao što su rasa i rod, već na karakteristikama koje se tiču osobnog dosega, mogućnosti ili talenta.⁴⁸ Zbog toga, tvrdi Carens, granice bi se trebale otvoriti. Međutim, zbog mogućih problema koji mogu nastati, Carens sugerira da države mogu zakonito ograničiti imigraciju u onoj mjeri u kojoj je to potrebno za održavanje javnog reda, osiguravanje nacionalne sigurnosti i slično.⁴⁹

Jedan od filozofa koji daje širu sliku jest Phillip Cole, a ujedno su predmet njegova interesa teme poput: imigracije s aspekta jednakosti, slobode i prisilno raseljavanje, izbjeglištvo i azil.⁵⁰ Njegov članak, pod nazivom "Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls", odnosno „Ozbiljan pristup moralnoj jednakosti: Egalitarizam i imigracijske kontrole“, predstavljen je 2011. godine na radionici „Justice in migration“/„Pravda u migraciji“.⁵¹ Glavni cilj njegova članka je sumirati već predstavljeni egalitarni argument, odnosno ponovno analizirati isti protiv moralne opravdanosti imigracijskih kontrola. Drugim riječima, ono što Cole želi jest vratiti se na određene početne odrednice u raspravama o etici imigracijskih kontrola. Navedeno objašnjava i sam u sažetku članka. Ono čime će se baviti u ovome članku jesu sljedeće činjenice: izazov moralne jednakosti i početak moralnog pitanja. Coleov glavni argument govori kako imigracijska kontrola predstavlja etički neuspjeh liberalnog projekta moralne jednakosti.⁵² Navedeno će i objasniti koristeći obrazloženja i drugih autora, od kojih su najvažniji Christopher Heath Wellman i Elizabeth Anderson.

Etički univerzalizam, kao filozofski pogled, predstavlja da se na sve osobe podjednako primjenjuju etički principi i vrijednosti, bez ikakvih moralno relevantnih razlika.⁵³ Shodno tome, automatski nam se nameće sljedeće pitanje: „Kako u slučaju etičkog univerzalizma možemo dati prvenstveno pravo o moralnim obavezama našim sunarodnjacima u odnosu na druge, a da pritom poštujemo moralnu jednakost?“⁵⁴ Ako postoji moralna jednakost i ako se iste držimo, kako je moguće da ćemo prioritet o moralnim obavezama dati pripadniku „našeg“ naroda, dok ćemo druge po tom pitanju na neki način isključiti? Cole odgovara na navedeno pitanje jasno izjavljujući da to

⁴⁸ Wilcox S. 2009. The Open borders debate on immigration. San Francisco State University, San Francisco: https://shelleywilcox.weebly.com/uploads/4/9/7/2/49728411/wilcox_the_open_borders_debate_on_immigration.pdf str. 4.

⁴⁹ Ibidem

⁵⁰ University of the West of England, Phil Cole: <https://people.uwe.ac.uk/Person/PhilCole>

⁵¹ Cole P., 2012. *Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls*. Edinburgh University Press, Edinburgh., str. 132.

⁵² Ivi, str. 121.

⁵³ Ibidem

⁵⁴ Ibidem

jednostavno nije moguće te da, uzimajući u obzir prethodno navedeno, imigracijska kontrola zasigurno pada temeljni moralni odnosno etički test.⁵⁵ Svi smo mi članovi neke određene zajednice te u ovome slučaju, upravo kao punopravni članovi iste, moramo priznati kako smo po pitanju imigracijskih kontrola zasigurno pali temeljni moralni test odnosno da smo pokazali da smo nemoralni.

Cole također navodi kako Michael Walzer naglašava još neke činjenice. On se zaustavlja na članstvu samome po sebi, ostajući u raspravi o raspodjeli dobara unutar određene zajednice. Navodi kako je članstvo u određenoj zajednici izrazito bitan faktor te ako je bilo koji član nepravedno izopćen iz grupe, tada se pravednost u nekoj grupi dovodi u pitanje.⁵⁶ Primjerice, ukoliko je član određene grupe X (gdje su Y članovi te grupe) isključen iz punog članstva, samo iz razloga rasizma, tada je očito da se pravedna distribucija između članova grupe X nije dogodila, odnosno da nema nikakve socijalne pravednosti u toj grupi.⁵⁷

Princip moralne jednakosti predstavlja svojevrsni izazov svakom pokušaju opravdanja imigracijskih kontrola. Dva su moguća odgovora kritici. Prvi odgovor navodi kako smo mi zapravo preuveličali ulogu principa moralne jednakosti u političkoj teoriji.⁵⁸ Drugi odgovor je da se egalitarni argument temelji na teoriji koja je sama po sebi „klimava“, a koja je poslije nazvana „egalitarizmom sreće“ odnosno „luck egalitarism“.⁵⁹ Prvi odgovor prikazala je Natalie Brender u kojem je zaključila da država kao takva ima i puno drugih funkcija te da je dobrobit članova neke grupe zadaća administrativnog dijela te grupe, ali ne i grupe same. Ona se slaže s time da je dobrobit članova grupe važan faktor, ali nije i ne treba biti jedini faktor prema kojemu ćemo djelovati.⁶⁰ Iz tog razloga, objašnjavaju kako je pogrešno predstaviti liberalnu teoriju kao da ima samo jednu moralnu vrijednost – jednakost. Primjerice, pitanje nacionalne, odnosno državne sigurnosti povlači važnost moralne jednakosti, uvijek mora biti prisutna neka dimenzija principa etičke vrijednosti.

⁵⁵ Cole P., 2012. Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls. Edinburgh University Press, Edinburgh., str. 121.

⁵⁶ Ivi, str. 123.

⁵⁷ Ivi, str. 124.

⁵⁸ Ibidem

⁵⁹ Ibidem

⁶⁰ Ibidem

Cristopher Heath Wellman u znanstvenom članku „Immigration and Freedom of Association“ već u samom uvodu apelira na slobodu udruživanja kako bi se obranilo pravo država da kontroliraju imigracije koje se odvijaju preko njihovih teritorijalnih granica.⁶¹ Također, objašnjava kako države imaju prava ne dopustiti prelazak granica svim migrantima pa čak i onim koji očajnički traže azil.⁶²

Nadalje, naglašava kako je sama sloboda udruživanja važna te uključuje i pravo na udruživanje, no i na neudruživanje.⁶³ U slučaju braka, sloboda udruživanja uključuje i više no samo pravo na vjenčanje, već svaki od partnera mora odabrati hoće li sklopiti brak, a samim time svaki partner ima i pravo na neudruživanje.⁶⁴ Na isti se način mogu sagledati i druge životne situacije koje uključuju mogućnosti odabira. Također, u svrhu boljeg objašnjenja, može se sagledati i stav država koje poriču prava na slobodu udruživanja, odnosno ukoliko nisu imale pravo na udruživanje i neudruživanje, tada niti ne bi imale priliku odbiti uvjete dane od strane određenog saveza.⁶⁵ Iz prethodno se navedenog može zaključiti da, na isti način kao što pojedinci odluče stupiti, ili pak ne stupiti u brak, na isti način skupina građana, odnosno određena zemlja može odrediti koga želi ili ne želi pozvati u svoju političku zajednicu.⁶⁶

S druge strane, ukoliko se razmotre egalitaristički argumenti za otvorene granice, utoliko razumijevamo tvrdnju egalitarista kako je neopravdano da ljudi imaju različite životne uvjete samo iz razloga što nisu rođeni u istoj zemlji.⁶⁷ Čini se nepravедnim da mjesto rođenja utječe u tolikoj mjeri na životne izgledе ljudi te bi stoga bilo potrebno omogućiti otvaranje političkih granica kako bi svi imali pristup blagodatima bogatih društava.⁶⁸ Naime, Wellman vjeruje kako većina članova imućnih društava ima egalitarne dužnosti da učine znatno više kako bi pomogli onima koji su ugroženi siromaštvom, primjerice osiguravanjem pomoći imigrantima iz siromašnijih zemalja.⁶⁹

Sagleda li se libertarijanski pogled na otvorene granice, tada je razlika između imigracije i emigracije smislена pošto već navedena sloboda udruživanja uključuje mogućnost nečinjenja,

⁶¹ Wellman H. W. 2008. *Immigration and Freedom of Association*. The University of Chicago Press, Chicago., str. 109.

⁶² Ibidem

⁶³ Ibidem

⁶⁴ Ibidem

⁶⁵ Ivi, str. 112.

⁶⁶ Ivi, str. 116.

⁶⁷ Ivi, str. 119.

⁶⁸ Ibidem

⁶⁹ Ivi, str. 130.

odnosno neudruživanja.⁷⁰ Ukoliko određena osoba emigrira, utoliko ne uključuje nužno troškove te uključenje u političku zajednicu, dok imigracija iziskuje i trošak i uključenje u političku zajednicu.⁷¹ Također, libertarijanci ispravno tvrde kako pojedinci imaju prava na slobodu kretanja i nadzor nad privatnim vlasništvom, države imaju u tom slučaju legitimno pravo odbiti sve potencijalne migrante, čak i one koje su u bijegu od korumpiranih Vlada.⁷² U svakom slučaju, Wellman je pokušao prikazati niz argumenata koji idu u korist otvorenim granicama, usprkos tome što pobornici egalitarizma tvrde kako ljudi u bogatim društvima imaju zahtjevne dužnosti globalne distributivne pravde.⁷³

Naime, Cole predstavlja egalitaristički izazov imigraciji postavljanjem pitanja vezanih uz moralne legitimnosti i granice kao takve, što dovodi do pitanja distribucije koje je zapravo pitanje članstva.⁷⁴ Dakle, u ovom se trenutku postavlja pitanje stavljamo li vlastite sunarodnjake ispred osoba koje su ne-članovi, odnosno osoba koje nisu dio iste zajednice.⁷⁵ Pravo o odlučivanju vezano uz članstvo stoga, proizlazi iz samog članstva.⁷⁶ Prethodno navedeno se na prvi pogled može činiti cirkularnim, no to ne znači da i je cirkularno usprkos tome što ako promislimo o tome, većina ljudi, ali i zajednica djeluje na navedeni način. Također, iz toga proizlazi pitanje zašto određeni članovi zajednice imaju pravo na isključenje, odnosno članovi u ovom slučaju imaju prava nad ne-članovima u smislu dobrobiti u što se ubraja i državljanstvo.⁷⁷

S druge strane, u određenim slučajevima ulog može biti jedan od prava na članstvo, odnosno samim doprinosom postajemo članovi određene zajednice.⁷⁸ Prema tome, ne-članovi nemaju prava na pristup jer ne plaćaju ulog, odnosno doprinose.⁷⁹ U ovom kontekstu javljaju se i dva problema koje Cole definira komplikacijama. Prema Anderson, prva komplikacija jest da „živimo“ u globalizirajućoj ekonomiji koja je složen pojam, a u sklopu objašnjenja navodi se primjer kako su mnoge osobe ekonomski doprinijele razvoju Velike Britanije, no istovremeno nisu članovi te

⁷⁰ Wellman H. W. 2008. *Immigration and Freedom of Association*. The University of Chicago Press, Chicago., str. 136.

⁷¹ Ibidem

⁷² Ivi, str. 141.

⁷³ Ibidem

⁷⁴ Cole P., 2012. *Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls*. Edinburgh University Press, Edinburgh., str. 127.

⁷⁵ Ibidem

⁷⁶ Ibidem

⁷⁷ Ivi, str. 124.

⁷⁸ Ivi, str. 128.

⁷⁹ Ibidem

zajednice, odnosno državljani.⁸⁰ Druga se komplikacija odnosi na mali broj članova zajednice koji zapravo doprinosi istoj jer ne može se pretpostaviti da svi plaćaju članstvo, odnosno poreze, dok velik broj ne-članova doprinosi.⁸¹ Prema tome, Cole smatra da članovi zajednice ne mogu isključiti ne-člana koji plaća poreze, a time je ekonomski doprinosio samoj zajednici, no mogu isključiti ne-člana koji ne plaća poreze.⁸² Također, navodi se kako članovi koji borave unutar granica određene zemlje mogu plaćanjem članstva doprinositi zajednici za razliku od ne-članova koji to ne mogu činiti jer se nalaze izvan granica iako imaju interes za plaćanje članstva.⁸³

Članstva kojim svi članovi zajednice imaju određenih koristi ne predstavljaju problem, za razliku od zemalja u razvoju kod kojih ne daju svi članovi isti doprinos, a time nemaju iste koristi, iz čega proizlazi zaključak da nemaju ista prava.⁸⁴ Prema navedenom, čini se kako je pristup članstvu i doprinosima poprilično zbrkan, ali i kompliciran te se iz toga ne može izvući kvalitetan zaključak. S druge strane, potrebno je uzeti u obzir i udruženja putem kojih zahtjevom i ne-članovi imaju mogućnost postati članovima, za neke je potreban određeni minimum kriterija dok za neke isto nije potrebno.⁸⁵ Zasiurno se u primjerima koje navodi Cole većina nas može prepoznati jer smo i sami članovi takvih zajednica, zvanih društvene mreže, poput primjerice *Facebooka* ili *Instagrama*.⁸⁶

Stoga, prema Coleu, ukoliko se raspravlja o državnom članstvu, utoliko se ponovno javlja podjela na članove i ne-članove, odnosno potrebno je poznavanje etičke pozadine kako bi bilo moguće zaključiti iz kojih bi razloga članovi imali prava, dok ne-članovi ne bi imali prava na isto.⁸⁷ U svakom slučaju, potrebno je uzeti u obzir postojanje mnogih članstva u kojima je pravo biti članom mnogo šira od samog pojma granica.⁸⁸ Prema tome, Cole postavlja zanimljivo pitanje, odnosno zašto državno članstvo ne bi moglo funkcionirati na prethodno opisan način?⁸⁹ Jedan od potencijalnih odgovora javlja se u primjeru lokacije. Naime, sama bi lokacija mogla biti uzeta u

⁸⁰ Cole P., 2012. *Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls*. Edinburgh University Press, Edinburgh., str. 128.

⁸¹ Ibidem

⁸² Ibidem

⁸³ Ibidem

⁸⁴ Ibidem

⁸⁵ Ivi, str. 129.

⁸⁶ Ivi, str. 130.

⁸⁷ Ibidem

⁸⁸ Ibidem

⁸⁹ Ibidem

obzir jedino ako određeni član opravdava etički prioritet kao izbor, odnosno da će radije pripadati članici A no članici B.⁹⁰ Drugim riječima, lokacija bi trebala biti uzeta u obzir u opravdanju etičkog prioriteta kao slobode izbora.⁹¹ Također, sam Cole smatra ironičnom činjenicu da se posebna prava među članovima, koja prekoračuju prava ne-članova može riješiti potpunom slobodom međunarodnog kretanja.⁹²

Princip moralne jednakosti i etički univerzalizam predstavljaju izazov liberalnim teorijama kad se raspravlja o nacionalnom, odnosno državnom članstvu.⁹³ Iz prethodno navedenog slijedi postojanje sistema migracijskih kontrola kako bi se održale institucije koje su inače liberalne, na što Cole gleda s velikom dozom skepticizma.⁹⁴ Pretpostavi li se da su određene institucije presudne za liberalni poredak, tada je u svakom smislu potrebno imati spremne eventualne planove za zaštitu istih.⁹⁵ Također, prema liberalnom realizmu, smatra se da ukoliko su institucije naše, odnosno ukoliko smo član, utoliko ćemo imati i prednost u istima, no ono što nam zapravo ostaje jest da biramo svoje institucije.⁹⁶

⁹⁰ Cole P., 2012. *Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls*. Edinburgh University Press, Edinburgh., str. 130.

⁹¹ Ibidem

⁹² Ibidem

⁹³ Ivi, str. 131.

⁹⁴ Ibidem

⁹⁵ Ibidem

⁹⁶ Ivi, str. 132.

Ovaj je rad temeljen na znanstvenom članku Phillipa Colea, pod nazivom "Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls". Također, prikazani su i stavovi drugih filozofa, no ujedno i stručnjaka u svrhu što boljeg argumentiranja te prikazivanja i oprečnih stavova. U svakom slučaju, naš zadatak kao političkih filozofa nije samo zamišljati novi globalni poredak, već i zamišljati novi oblik radikalne kozmopolitske političke teorije koji može djelovati kao njegov intelektualni i moralni temelj. Također, voljele bismo se dotaknuti i riječi asistentice Tamare Crnko koje su nam se posebno svidjele iz razloga što opisuju pogled većine, odnosno: „Kompleksnost osjećaja i misli, ali i reakcija, koje izaziva suočenost s fenomenom masovnog kretanja ljudi daje na znanje da se radi o pojavi vrijednoj pažnje i razmatranja.“⁹⁷ Smatramo kako bi trebalo organizirati što više javnih tribina i predavanja u svrhu širenja mišljenja znanstvene zajednice, odnosno aspekata koji su sagledani od strane stručnjaka. Prethodno bi navedeno trebalo biti primjereno publici, pogotovo onoj koja živi na teritoriju koridora migranata.

Za kraj, voljele bismo privesti kraju ovaj rad riječima nositelja kolegija Filozofije politike, profesora Baccarinija, odnosno da u današnjem svijetu moramo obraćati pozornost na stručnjake i stručnjakinje te postaviti pitanje imaju li isti posebno važnu riječ u određivanju javnih politika. Drugim riječima, smiju li se ograničavati slobode građana ovisno o naputcima i preporukama stručnjaka. U svakom slučaju ono što je naglašeno na predavanjima te što bismo voljele naglasiti odnosi se na slobode koje nije dopušteno ograničavati, odnosno sloboda svijesti, misli i osjećaja te sloboda na vlastiti stav na svim poljima, sloboda javnog izražavanja vlastita mišljenja, sloboda u oblikovanju života po vlastitom izboru i sloboda stupanja u kontakt s drugim pojedincima, odnosno, sve slobode koje smo imale pisajući ovaj rad. Također, važno je omogućiti pojedincima koji nisu eksperti u određenom području mogućnost snalaženja kako bi na temelju legitimnih znanstvenih razloga mogli donijeti vlastite sudove. Naime, često se i sami susrećemo s različitim vijestima vezanim uz migracije, no zapravo vrlo rijetko pratimo znanstvene radove stručnjaka i stručnjakinja, odnosno tražimo odgovore u znanstvenim člancima.

⁹⁷ Gradska knjižnica Rijeka, Knjiga koju treba prevesti: Joseph Carens - The Ethics of Immigration: <https://gkr.hr/Magazin/Prikazi/Knjiga-koju-treba-prevesti-Joseph-Carens-The-Ethics-of-Immigration>

Literatura

1. Academia.edu, *Poverty and Immigration Policy*, Kieran Oberman:
https://www.academia.edu/5278244/Poverty_and_Immigration_Policy
(stranica posjećena: 15. lipnja 2020. godine)
2. Carens J. 2013. *The Ethics of immigration. The case for open borders*. Oxford University Press, Oxford.
3. Cole P., 2012. *Taking moral equality seriously: Egalitarianism and immigration controls*. Edinburgh University Press, Edinburgh.
4. Enciklopedija.hr, Međunarodni kazneni sud:
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=39845>
(stranica posjećena: 18. lipnja 2020. godine)
5. Gradska knjižnica Rijeka, Knjiga koju treba prevesti: Joseph Carens - The Ethics of Immigration: <https://gkr.hr/Magazin/Prikazi/Knjiga-koju-treba-prevesti-Joseph-Carens-The-Ethics-of-Immigration>
(stranica posjećena: 18. lipnja 2020. godine)
6. Stanford Encyclopedia of Philosophy, Global Justice:
<https://plato.stanford.edu/entries/justice-global/>
(stranica posjećena: 18. lipnja 2020. godine)
7. Stanford Encyclopedia of Philosophy, Immigration:
<https://plato.stanford.edu/entries/immigration/#CosEga>
(stranica posjećena: 15. lipnja 2020. godine)
8. The University of Edinburgh, Kieran Oberman:
http://www.sps.ed.ac.uk/staff/politics/kieran_oberman
(stranica posjećena: 15. lipnja 2020. godine)
9. University of the West of England, Phil Cole: <https://people.uwe.ac.uk/Person/PhilCole>
(stranica posjećena: 15. lipnja 2020. godine)
10. Wellman H. W. 2008. *Immigration and Freedom of Association*. The University of Chicago Press, Chicago.
11. Wilcox S. 2009. *The Open borders debate on immigration*. San Francisco State University, San Francisco:
https://shelleywilcox.weebly.com/uploads/4/9/7/2/49728411/wilcox_the_open_borders_debate_on_immigration.pdf
(stranica posjećena: 18. lipnja 2020. godine)